

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

Ο ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ ΤΟΥ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

Πώς ένεπνεύσθη ο Λαμαρτίνος τή «Λίμνη» του. Μιά συνάντησις στά λουτρό τού Αϊξ - λε - Μπαιν. Ποιός ήταν ο κ. Σάρλ. Η λεπτή και χρωτισμένη Ίουλία. Ένα δυστύχημα που καταλήγει σε καλό. Ημέρες μέθης και έρωτος. Ο τραγικός αποχωρισμός. Η δευτέρω συνάντησις. Η άρρώστια και ο θάνατος τής Ίουλίας.

Και ποιός δεν έτυχε να διαβάση, ποιός δεν άπεστήθιτε, ποιός δεν έχει χαροαγμένους βαθεία τήν ινήμη του μερικους άπ' τούς έξαισίους στίχους τής «Λίμνης» του Λαμαρτίνου, τού ποιήματος αυτού που έινε ένα άπ' τά πιο παθητικά, άπ' τά πιο συγγινητικώτερα έρωτικά τραγούδια :

*Πάντα λοιπόν θά τρέχωμε προς άγνωστο άκορμόν,
Ολί καταπορεύώμεθα στού τάφου τή νυχτιά,
Χωρίς ποτέ εν άνάεμο μες στήν άνεμοζάλη,
Ούτ' ένα καταφύγιο στή βαρυνειωσιά !*

*Κύταξε, λίμνη, κύταξε ! Δεν έκλειο' ένας χρόνος
Πώπαιζε με τό κβια σου χρονιμενη τρελλή,
Και τώρα, τόσο ο δύστυχος κάθουσι λίμνη, κόνος
Στήν πέτρα έδώ όπου πάντοτε μάς έβλεπες μαζί.*

Δέν πιστεύω να υπάρχει άναγνώστης ή άναγνώστρια τού «Μπουκέτου» άπ' τούς παλαιότερους τουλάχιστον, —οί σημερινοί νέοι έινε πολύ λεζοί— που να μην άπήγγελλε, μια βραδυά που ή νεανική του καρδιά ζητούσε στή μόνωτη και στο ρεμβασμό να ξαναέρη, έξιδανικευμένη, τήν χαρά τού έρωτος, τούς θαυμάσιους αυτούς στίχους.

Στίχοι ρομαντικοί, λένε γι' αυτούς: μερικοί με ειρωνία. Ρομαντικοί βέβαια, αλλά τι μ' αυτό; Μήπως θά παύσει ποτέ ή καρδιά τού άνθρώπου να έχει δίπλα στήν πεζούνη και τόν ρομαντισμό

της, και να συγγινητά αιώνιος από ποιήματα που άπηχον με τόση δύναμη και άλήθεια το μεγάλο παράπονο που εξέφρασε στή «Λίμνη» ο Λαμαρτίνος, γιά το γλήγορο πέρασμα του καιρού και το σβόσιμο κάθε ευτυχίας; Το γλήγορο αυτό πέρασμα του καιρού ποτέ ο ίδιος δεν το είχε αισθανθεί τόσο οδυνηρό, τόσο άδυσώπητο, όσο τήν έποχή που άγάπησε τήν Ίουλία, τήν γυναίκα που τού ένέπνευσε τήν άθάνατη «Λίμνη» του. Λίγους μόνον μήνες βίωσθη έ άγάπη τους, στο διάστημα των οποίων ευεθύηκαν όλες τής χαρές τού έρωτος γιά να νοιώσουν ζωόπι και τήν μεγαλειότερη πικρία του, τόν αιώνιο χωρισμό.

Το 1815 ένας νέος είκοσι-πέντε χρόνων βοικότανε στο Αϊξ-λε-Μπαιν. Είχε πάει στήν μικρή αυτή λουτρόπολη γιά να θεραπευθή από κάποια έλαφρά πάθηση που ήτατος. Ο νέος αυτός ήτανε ο ποιητής Άλφονσος Λαμαρτίνος. Στο οικοτροφείο όπου έμενε ο Λαμαρτίνος, έμενε και μια νέα παριζιάνα κυρία, ή όποια όμως πολύ σπάνια εμφανιζότανε, άκορη και τις ώρες τού φαγητού γιατί έτρωγε στο δωμάτιό της. Η κυρία Ίουλία Σάρλ—έτσι τήν έλεαν— δεν είχε πάει στο Αϊξ-λε-Μπαιν γιά λουτρό αλλά μόνον γιά καθαρό άέρα και γιά άνάπαυση έπειδή ή υγεία της ήταν πολύ λεπτή. Ήτανε ή σύζυγος ενός περιφημου έπιστήμονος, τού φυσιοδίκου Σάρλ, ο όποιος, έπαναλαμβάνων έπιστημονικώς, στο πείραμα των άδελφών Μογολφιέρων «είχε ύψωθεί, όπως έγραφαν ή έφημερίδες τής έποχής, υπεράνω τής γής με μίαν σφαιράν πλήρη υδρογόνου».

Η Ίουλία είχε γεννηθεί στο Παρίσι από γονείς κρεολούς. Πολύ λεπτή, φιλάσθητη, αλλά ξυπνη, καλλιεργημένη, άπειρω; χρωτισμένη και άγαπημένη άπ' όσους τήν έπλησίαν, με μια όμορφιά σπάνια, είχε δεχθεί να ένώσει τα νεάτια της με τήν γρηάτα του έξηνητάριου σοφού, όχι βέβαια γιάτι έλπιζε να βοηθί στην ένοση αυτή τ; χαρές τού έρωτος αλλά μια στοργή και μια τρυφερότητα σχεδόν πατρική.

Η μέρες της κυλούσαν χωρίς πόνους αλλά και χωρίς χιούς, μέσα στήν ιπάθεια εκείνη που άφήνει άδεια τήν καρδιά και που σιγά-σιγά καταντά έφιάλης. Τήν ήρημη αυτή ζωή την συνέχιζε ή Ίουλία και στο Αϊξ-λε-Μπαιν και δεν θά γνώριζε ίσως τόν Λαμαρτίνο, άν σε μια έκδρομή με βάρκα στή λίμνη που λίγο έλειψε να έχη πολύ κακό τέλος δεν τής παρείχε τήν βοήθειά του ο ποιητής. Το γεγονός αυτό ένωσε γιά πάντα τόν Λαμαρτίνο και τήν κυρία Σάρλ από τήν πρώτη στιγμή, έννοιωναν ο ένας γιά τόν άλλον, τήν έξαφνη και ολοκληρωτική εκείνη άγάπη που δεν γνωρίζει κανέναν φραγμό.

Εύκολα φαντάζεται κανείς τι μέρες μέθης ύπηρεσαν γιά τούς δύο φίλους μας ή μέρες που έπηκολούθησαν. Νύχτα και μέρα ήταν μαζί, τίποτε δεν τούς χωρίζε, ούτε ο φόβος, ούτε καίμια από τις πεζές ασχολίες των πόλεων.

Η ευτυχία έδινε στήν Ίουλία μια φαινομενική όψη υγείας. Θαύμα φαινότανε ή μεταμόρφωσή της σε όσους τήν έβλεαν. Και όμως ή δύστυχη δεν έκανε παρά να κείει σε μια θανατερή έξυ-

φνητή άνάφλεξη ολοκλήρου τού έαυτού της τις τελευταίες δυνάμεις μιας ζωής που μόνον μια τέλεια άνάπαυσις σώματος και ψυχής μπορούσε να παρατείνη.

Όσο τόσο ο χειμώνας είχε φτάει. Η Ίουλία άναγκάστηκε να γυρίση στο Παρίσι και ο Λαμαρτίνος στήν πόλη όπου είχε γεννηθεί, το Μακόν. Δύο τριές μήνες μπόρεσε να ζήη ή Ίουλία χωρίς τόν άγαπημένο της, και τόν Γενάρη του 1816, μιν άντέχοντας πιά στον χωρισμό, τού έγραψε το συγγινητικώτατο αυτό γράμμα :

*«Ελα !... Έλα !... Γιά να σου αποδείξω ότι ο άγαπώ περισσότερο
άπ' τό κάθε τί, θά ήμουν έκαηή να εγκαταλείρω τά πάντα, να τρέξω να
πίσω στα πόδια σου και να σου πώ : Κάμε με δει θέλεις, είμαι οκλάρα
σου, χάρομαι αλλά είμαι εύτυχισμένη. Τά θύσασα όλα γιά γάη σου, ή-
πόληρη, μιν, κοινωνική κατάσταση, μά τι με μέλλει !... Έτσι σου άπο-
δεικνύω ότι οκ λατρεύω... Είτε ώραίο γιά χατίρι σου να παύσω να ενδια-
φέρωμαι γιά δει πού οκ γνωρίσω, μού ήταν άχαπιδό... Αν άδιαφορείς
γιά τις κρίσεις των ανθρώπων, άδιαφορώ και έγω. Δέ θά μού λείπει ποτέ
κόποιο στήριγμα γιά ν' άκουμπήσω τό κεφάλί μου, και διατ παύσεις να
μ' άγαπιά; θά βοηθί λίγη γλή γιά να τό σκεπάσω.»*

Ο Λαμαρτίνος έλαβε το γράμμα αυτό στις 5 Ίανουαρίου. Τήν ίδια κιόλα μέρα ήρθε το λεωφορείο γιά το Παρίσι

Πέντε μήνες, άπ' τόν Γενάρη ως τόν Μάριο, έγευθήκαν πάλι όλες τις χαρές, όλη τή μέθη, όλη τήν παραφορά τού μεγάλου έρωτός των. Δέν περνούσε μέρα που να μην ιδωθούν, αλλά τις συνανήσεις των έτάραζε ή μεγάλη ψυχική κρίσις που περνούσε ή Ίουλία. Θελοντας και στο ζήτημα της πίστωσης όκορη να φηνη εύχάριστη στον Λαμαρτίνο, από άθρησκη που ήταν, προσπαθούσε, όσαν έκείνον να πιστέψη. Τόν Μάιο ξαναγύρισε ο Λαμαρτίνος στο Μακόν. Η Ίουλία δεν μπόρεσε ν' άνθέξη αυτή τή φορά. Το σώμα της που μια υπεράνθρωπη θέληση το συγκατούσε, όσο ήταν κοντά της ο Λαμαρτίνος, εγκατελείφθη άδύναμο στήν άρρώστια που τήν βρσσάνιζε. Οί γιατροί έπρόφεραν τις λέξεις που τις φηθίζταν με διασταγμό ως τότε : ήταν προσβεβλημένη από φθίση. Η κατάστασή της δεν τής επέτρεπε να ξαναπάη στο Αϊξ - λε - Μπαιν. Έτσι, χαροπαλεύοντας εύρόθηκε ως τόν Νοέμβριο.

Στις 10 Νοεμβρίου έγραψε γιά τελευταία φορά στον Λαμαρτίνο, και ύστερα από ένα μήνα έβσσε δίχως να ξαναϊδηί τόν άγαπημένο της ποιητή.

Ένας κινός των φίλος έπήγε στον Λαμαρτίνο τά γράμματα και τούς στίχους που τής είχε στείλει, μαζί δέ και έναν ξύλινο μικρό σταυρό τόν όποιον δεν είχε άποχωρισθεί τις τελευταίες της μέρες.

Και ύστερα ; Η πλούσια, ή θορυβώδης, ή ένδοξη ζωή ξαναπήρε στήν άγκαλιά της τόν Λαμαρτίνο. Άλλά τή άγαπημένη του δεν τή λησμονούσε. Ήταν ή Μούσα του πιά που τού ένέπνεε τα πιο ώραία του τραγούδια, ή Μούσα που τόν έκανε άθάνατο, όπως και κείνος τήν είχε άποθανάτισει.

Τά τραγούδια που τού είχε έμπνεύσει τά άπήγγελλε συχνά ο Λαμαρτίνος. Σηχνότερα όμως και με περισσότερη συγγινηση άπ' όλα του τού ποιήματα, όταν ήθελε να άναπολήη τού γλυκού, μελαγχολικό πρόσω το τής Ίουλίας του, θά σιγοφθιρίζε, ζώντας ξανά, μέσα σε μια ψευδαίσθητη, τά άξέχαστα πρρασμένα, τούς θαυμασούς αυτούς στίχους :

*Αίλωσε, χρόνε, δίπλωσε τ' άκούραστα φτερά σου
Όρες γλυκές, μιν τρέχετε, σταθήτε μια στιγμή,
Και ού μη φεύγετε νύχτα μου, με τήν άστορεργιά σου,
Τώρα που ζευγαρώσαμε εν' όμορφη ή ζωή.*

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
«ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΩΝ ΔΕΚΑ»
Ένα διήγημα γραμμένο άπ' τούς δέκα γνωστοτέρους Έλληνας διηγηματογράφους.
ΕΠΙΣΗΣ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΚΛΑΙΤΕΧΝΑΙ ΑΥΤΟΣΚΙΣΤΑΡΖΟΜΕΝΟΙ !
Κάτι τού πρωτοφανές, τού ξεκαρδιτικόν.

Ο Άλφόνσος Λαμαρτίνος